

Ett enkelt sätt att börja prata

Berättelse

Du står i kön i affären. Bredvid dig står en person du inte känner. Vad kan du säga? Många i Sverige börjar då med en mening om vädret. "Vilket fint väder i dag!" eller "Usch, vad kallt det är!" Det är ett enkelt och tryggt sätt att börja prata.

Vädret är ett bra samtalsämne av en orsak. Det är neutralt. Man behöver inte känna varandra. Man blir inte osams. Båda kan se samma sol eller samma regn. Därför säger många att en mening om vädret är ett artig sätt att hälsa. Men det är ingen regel. Alla gör inte så.

I Sverige finns det också mycket att prata om. Landet har fyra årstider, och de är väldigt olika. På sommaren kan det vara varmt och ljust länge. På vintern är det ofta kallt och mörkt tidigt. Det är också stor skillnad mellan norr och söder. I norr kan det vara snö när det är vår i söder.

Ljuset ändrar sig mycket under året. På sommaren är dagarna långa och ljusa. På vintern är dagarna korta och mörka. Många pratar om det. "Nu blir det ljusare!" säger man på våren. "Vad mörkt det är ute redan", säger man på hösten.

Ibland kommer det hårt väder, till exempel storm eller mycket snö. Då gör myndigheten SMHI en varning. SMHI gör väderprognoser för hela Sverige. När man väntar på snö eller storm har många ännu mer att prata om.

Så nästa gång du inte vet vad du ska säga: titta på himlen. En liten mening om vädret kan vara början på ett trevligt samtal.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
kön	en rad av människor som väntar på sin tur
samtalsämne	en sak som man pratar om
neutral	inte på någons sida; inget farligt eller känsligt
osams	när två personer blir arga på varandra
artig	snäll och trevlig mot andra
årstid	en av årets fyra delar: vår, sommar, höst, vinter
skillnad	när två saker inte är lika
ljus	när det är dag och man ser bra; inte mörkt
myndighet	en del av staten som har ett särskilt ansvar
prognos	när man säger hur vädret blir sedan
varning	när man säger till att något farligt kan komma

Läsförståelsefrågor

- Varför börjar många i Sverige ett samtal med en mening om vädret?
 - För att de vill veta var den andra personen bor.
 - För att det är ett lätt och ofarligt sätt att börja prata med någon man inte känner.
 - För att de måste enligt en regel.
- Varför är vädret ett bra ämne att prata om, enligt texten?
 - För att det är hemligt och spännande.
 - För att båda kan se samma väder och ingen blir arg.
 - För att bara svenskar förstår vädret.
- Vad gör myndigheten SMHI?
 - Bestämmer hur kallt det får vara ute.
 - Tar fram väderprognoser och varnar för farligt väder.
 - Säljer paraplyer i affären.
- Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 - Det är stor skillnad på vädret mellan norr och söder i Sverige.
 - Alla i Sverige pratar alltid om vädret.
 - På vintern blir dagarna korta och mörka.
 - De flesta i Sverige tycker bäst om sommaren.
- Varför kan det finnas mer att prata om när man väntar på en storm? Svara med egna ord.
- Vad säger många på våren när dagarna börjar bli ljusare?

Facit

1. För att det är ett lätt och ofarligt sätt att börja prata med någon man inte känner.
1. För att båda kan se samma väder och ingen blir arg.
1. Tar fram väderprognoser och varnar för farligt väder.
1. ja b) nej (texten säger "många", inte "alla", och att alla inte gör så) c) ja d) det står inte i texten (texten säger inget om vilken årstid man tycker bäst om)
- Exempel på svar: För att det händer något ovanligt med vädret, och då har man en ny och spännande sak att prata om tillsammans.
- Exempel på svar: De säger att det nu blir ljusare ute.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret text om small talk och sociala koder. Passar för att öva enkla samtalsfraser ("Vilket fint väder!", "Vad kallt det är!") och vädorders. Tema: hur man inleder ett samtal med någon man inte känner. Lyft att texten skriver "många" och "ofta", inte "svenskar är", och att vädernsacket inte är någon regel. Låt eleverna öva fraserna i par.

Diskussionsfrågor

- Hur börjar man ett samtal med en person man inte känner där du kommer ifrån? Pratar man om vädret?
- Vad tycker du själv om det svenska vädret? Vilken årstid gillar du mest?
- Är det lätt eller svårt att börja prata med en främling? Varför?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om vädret i dag. Hur ser himlen ut, är det varmt eller kallt, och vad har du på dig?

Källor och faktagranskning

- SMHI – Om SMHI (myndighet som tar fram prognoser för väder, vind, vatten och klimat): <https://www.smhi.se/omsmhi>
- SMHI – Varningar och meddelanden (gul, orange och röd varningsnivå): <https://www.smhi.se/vader/varningar-och-meddelanden/varningar-och-meddelanden>
- SMHI Kunskapsbanken – Midnattssol och polarnatt: <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/solens-upp-och-nedgang/midnattssol-och-polarnatt>
- SMHI Kunskapsbanken – Dagslängdens förändring under året: <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/solens-upp-och-nedgang/dagslangdens-forandring-under-aret>

Faktagranskad mot SMHI och allmän kunskap i juni 2026. Nyckelfakta: Vädret är ett vanligt och oförargligt samtalsämne som många använder för att inleda ett samtal, t.ex. med grannar eller i affären. Sverige har stora skillnader mellan årstiderna och mellan norr och söder, vilket ger mycket att prata om. Ljuset varierar kraftigt över året: i södra Sverige varierar dagslängden mellan ungefär 7 och 17 timmar; norr om polcirkeln råder midnattssol på sommaren (solen går inte ner) och polarnatt på vintern. Sommarsolståndet inträffar omkring den 21 juni och vintersolståndet omkring den 21 december. SMHI (Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut) är den expertmyndighet som gör väderprognoser och utfärdar vädervarningar i Sverige; varningarna ges i en skala med gul, orange och röd nivå. OSÄKERHET / SOCIAL KOD: Att prata om vädret ses ofta som artigt och neutralt, men det är ingen regel och inget alla gör. Texterna skriver genomgående "många" och "ofta", aldrig "svenskar är", och framställer inget som universellt sant.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.